

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Kfv. IV. 37.181/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Patyi András a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola
előadó bíró,
Dr. Varga Eszter bíró

A felperes: Dr. felperes neve

A felperes képviselője: -

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Dr. Braun András kamarai jogtanácsos

A per tárgya: hadigondozási ügyben hozott közigazgatási határozat
bírószági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Debreceni Közigazgatási
és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.759/2018/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
8.K.27.759/2018/8. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a
keresetet elutasítja;
- kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az
alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint elsőfokú és 10.000
(tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2018. április 11-én volt hadigyámoltként rendszeres havi járadék megállapítása iránti kérelmet terjesztett elő az édesapja, néhai F. B. hadirokkantságára alapítottnak. Kérelméhez csatolta az édesapja halotti anyakönyvi kivonatát, valamint az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal hatósági bizonyítványát, mely szerint néhai F. B. 1944. december 8-tól 1945. július 23-ig hadifogságban volt. Előadta, hogy édesapja a fogságból való hazatérte után élete végéig egészségügyi problémákkal küzdött, melyre politikai okból nem hivatkozott.
- [2] Az alperes Berettyóújfalui Járási Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) 2018. május 2-án kelt HB-02/HAT/03282-5/2018. számú határozatában a felperes kérelmét elutasította. Határozatának indokolása szerint a becsatolt iratokból a kérelmező hadigyámolti minősége nem nyert bizonyítást, mert a hadifogyatkozást és a jogosultság hadieredetét hitelt érdemlő módon nem tudta igazolni. Édesapja elhurcolásának és fogságának ténye, a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) 15/A. §-a alapján 1949. január 1. napja előtt bekövetkezett vesztesége önmagában nem szolgáltat alapot volt hadigyámoltként a hadijáradék igénybevételeire.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2018. június 7. napján kelt HB/11-HAT/02685-2/2018. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [4] Az alperesi határozatnak a Hdt. 1. és 2. §-ára, a 4. §-ára, a 7/A. § (2) bekezdésére, a 15/A §-ára, valamint a 26. § (4) bekezdésére alapított indokolása szerint a felperes édesapja hadifogságának ténye bár nem vitatható, azonban hadieredetű halála, hadi eredetű fogyatkozása, illetve egészségkárosodása az eljárás során sem a felperes által becsatolt okiratok, sem az eljárás során megkeresett szervek iratkezelései alapján nem nyert hitelt érdemlő bizonyítást. A Hdt. 7/A. §-a egyértelműen rendelkezik arról, hogy ki minősül volt hadigyámoltnak: akit szülője hadirokkantsága miatt hadigondozásba vettek, vagy aki okirattal bizonyítja, hogy valamelyik szülője hadirokkanttá vált. A felperes által okirattal igazolt hadifogság és a betegség ténye önmagában nem alapozza meg a jogosultság fennállását.

- [5] Határozatában rögzítette, hogy néhai F. B. 2002. december 3. napján bekövetkezett halála közvetlenül nem hadi eredetű, mert nem a II. világháborúban katonai szolgálat, illetve a Hdt. 2. §-a- által meghatározott hadifogság közvetlen következményeként vesztette életét, hanem hazaérkezését követően, évtizedekkel később.

A felperes keresete és az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetet nyújtott be, mely tartalma alapján az alperesi határozatok megváltoztatására és a járadék megállapítására irányult. Hivatkozása szerint további okiratokat beszerezni nem tud, ezért a már benyújtott dokumentumok megfelelő értékelését kérte.
- [7] Az alperes védiratában - a határozati indokok alapján - a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [8] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.759/2018/8. számú jogerős ítéletében az alperes határozatát megváltoztatta és megállapította, hogy a felperest volt hadigyámolt jogcímen a rendszeres havi járadék megilleti.
- [9] Ítéleti indokolásban felhívta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (1) és 90. § (1) bekezdését, a Hdt. 1. §-át, 4. §-át, 7/A. § (2) bekezdését, valamint az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (2) bekezdését.
- [10] Ítéletében rögzítette, hogy az azonos bizonyítékok alapján, azonos személy hadi eredetű fogyatkozását, s abból származó volt hadigyámolti jogállást felperes testvérei részére már megállapítottak. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - a Kúria a Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítéletére figyelemmel - az ezzel ellentétes értelmezés a jogállamiság Alaptörvény B. cikkében foglalt követelményével ellentétes helyzetet eredményezne, ha azonos okiratok alapján az egyik azonos hatáskörű, de más illetékességű hatóság elfogadja, a másik pedig nem a testvér hadigyámolti járadékra való jogosultságát.
- [11] A bíróság megállapította, hogy a felperes az eljárásban a tőle elvárható bizonyítási kötelezettségének eleget tett azzal, hogy igazolta, hogy más közigazgatási szerv a testvére ellátásra jogosultságát, közös szülőjük hadi eredetű fogyatkozása alapján már megállapította. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az alperesi hatóságot az ellenbizonyítás lehetősége megilleti, azonban a más hatósági határozatban ugyanazon személy vonatkozásában tett

megállapítások cáfolata nélkül az ügyfélre hátrányosabb tartalmú határozatot nem hozhatott volna.

- [12] A kifejtettekre tekintettel a bíróság az alperesi határozatot a Kp. 90. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, a felperes ellátásra való jogosultságát megállapította, azzal, hogy az elsőfokú hatóságot kötelezte az ellátás összezszerűségének és a folyósítás kezdő időpontjának megállapítására, ezekre ugyanis a megelőző eljárásban a közigazgatási hatóság nem tért ki.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] Az ügyben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Ebben kérte, hogy a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és utasítsa a bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára. Az alperes kérte továbbá az azonnali jogvédelem érdekében, hogy a Kúria a jogerős ítélet végrehajtását függessze fel. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet ellentétes a Hdt 1. § (1) bekezdésével, 2. § g) pontjával, 7/A. § (2) bekezdésével, 26. § (4) bekezdésével, az Ákr. 2. § (2) bekezdésével, 3. §-ával, 62. § (2) bekezdésével, 64. § (1) bekezdésével, a Kp. 85. § (2) bekezdésével, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (3) bekezdésével.
- [14] Felülvizsgálati kérelmében előadta, hogy mind a hatósági eljárás, mind a bírósági eljárás során a felperest terhelte volna édesapjának hadi eredetű rokkantságára vonatkozó bizonyítási kötelezettség. Az édesapa hadirokkanti minősége fennállását a felperes kizárólag a miskolci székhelyű első fokon eljáró hadigondozási hatóság testvére ügyében hozott határozatával kívánta igazolni, mely határozat azonban kizárólag a felperes testvére hadigymolt járadékának megállapításáról rendelkezett, de az ezt alátámasztó tényeket, erre vonatkozó indokolást nem tartalmazott. Álláspontja szerint a bíróság jogszabálysértően járt el, amikor a közvetett bizonyítékot úgy értékelte, hogy a fenti tényeken túli, a közokiratban nem szereplő tények fennállást vélelmezte.
- [15] A nyilatkozattal pótolható bizonyíték kérdésében kifejtette, hogy a hadigondozásra való jogosultság megállapítása esetén meghatározott eljárás szerint megállapított rokkantságot, valamint annak hadi eredetét igazoló okiratot kellene nyilatkozattal pótolni. Ennek a bizonyítéknak hitelt érdemlően kellene orvosi szakkérdésben tényként alátámasztania. Hadi eredetű rokkantság bizonyításához csak olyan ügyféli nyilatkozat lenne elfogadható, amely arról szól, hogy az érintett személy hadi eredetű rokkantságát megállapító közokirat létezett korábban, azonban az már nem fellelhető és beszerzése nem lehetséges. Ilyen nyilatkozat

sem a felperes, sem testvére ügyében nem keletkezett.

[16] Az alperes a bíróság által hivatkozott Kfv. III.37.039/2017/4. számú kúriai döntéshez kapcsolódóan rámutatott, hogy a Kúria egyedi ügyben hozott döntése nem minősül jogegységi döntésnek, ezért nem lehet eltekinteni az egyedi ügy tényállásának részletes vizsgálatától és nem lehet kizárólag azon tényre alapozni a döntést, hogy más hatóság az ügyfél testvére vonatkozásában hadigondozásra való jogosultságot állapított meg. Álláspontja szerint éppen az eredményezne teljes jogbizonytalanságot, ha azonos tényállást tartalmazó iratokkal kapcsolatban eltérő eredményű döntések születnének úgy, hogy a jogosultság megállapítása attól függene, hogy a kérelmező ügyfél rendelkezik-e olyan testvérrel, akinek kérelmét jogszabálysértő módon bírálták el más meggyében.

[17] Az alperes hivatkozott továbbá a Legfelsőbb Bíróság EBH2001.583. számú eseti döntésére, valamint az 1/2002. számú KJE határozatára, amely kimondta, hogy a törvény előtti egyenlőség elvének érvényesülése (ügyfélegyenlőség) nem csorbul, ha a közigazgatási szerv a téves jogértelmezésen alapuló jogalkalmazói gyakorlatát utóbb megváltoztatja és a jogszabályoknak megfelelő törvényes gyakorlatot folytat.

[18] Az alperes utalt arra is, hogy a jelen perben is eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság több más ítéletében a volt hadigymoltai minőséget és ezen belül a hadirokkantság tényét a Hdt. szellemiségének megfelelően hitelt érdemlő, korabeli bizonyítékok alapján vizsgálta és bizonyítékok hiányában - kivétel nélkül - a keresetet elutasította. Ezen ítéletek között vannak olyan testvérek ügyei is, ahol a másik testvér hadigondozási ügyében más közigazgatási hatóság a jogosultságot megállapította. (11.K.27.244/2018/6., 7.K.27.195/2018/3.)

[19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[20] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

[21] A Kúria megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság az ügyben irányadó tényállást nem tárta fel a szükséges mértékben, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása során téves következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűsége kapcsán.

[22] A sérelmezett ítéleti döntés a perbeli ügyben elsődlegesen azon alapult, hogy a felperes és testvére édesapjuk hadirokkantságára hivatkozással, azonos bizonyítékokra alapítottan terjesztettek elő kérelmet a lakóhelyük szerint illetékes elsőfokú

hatóságoknál. A felperes testvére ügyében eljáró miskolci hadigondozási hatóság megállapította az igényjogosultságot és a volt hadigymolt járadékot. Az elsőfokú bíróság a Kúria Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítéletére hivatkozással kifejtette, hogy a jogállamiság követelményével ellentétes helyzetre vezetne, ha az egyik testvér vonatkozásában egy másik illetékes hatóság elfogadja az igényjogosultságot, míg a másik testvér vonatkozásában elutasító döntés születik ugyanebben a körben.

I.

[23] A Kúriának elsőként abban a kérdésben kellett döntenie, hogy volt hadigymoltként rendszeres havi járadék megállapítása iránti kérelem elbírálása során kötelező érvényű-e egy másik hatóságnak a kérelmező testvére ügyében hozott - ugyanazon szülőre alapítottan - volt hadigymolti járadékot megállapító határozata.

[24] Elöljáróban rögzíti a Kúria, hogy azonos tényállás során hozott korábbi ítéleteiben (Kfv.VI. 37.788/2018/7., Kfv.IV. 37.793/2018/7., Kfv.IV. 37.793/2018/7.) kifejtett jogi állásponttól a jelen ügyben sem kíván eltérni, így azok lényegét - a felülvizsgálati kérelemmel összefüggésben - az alábbiak szerint ismerteti.

[25] A Kúria kiemeli, hogy a jogerős ítéletben hivatkozott Kfv.III.37.029/2017/4. számú kúriai ítélet elvi bírósági határozatként vagy elvi bírósági döntésként nem lett közzétéve, ezért attól a Kúria másik tanácsa a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel jogegységi eljárás indítványozása nélkül eltérhet. Az időközben egységesülő bírói gyakorlatra tekintettel a Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítéletben foglalt jogi álláspont meghaladottá vált, ezért a Kúria nem tartotta fenn azt a jogi okfejtést, hogy amennyiben a volt hadigymolti igényjogosultság és járadék megállapítása iránti eljáráshoz kapcsolódóan az egyik kérelmező ügyében egy másik hatóság a kérelemnek helyt adott, akkor ezen döntésre tekintettel a többi testvér igény- és járadékra jogosultságát is meg kell állapítani. Osztva az alperes érvelését, rámutatott arra, hogy más hatóság hasonló ügyben hozott egyedi döntése a tényállási elemek részét képezheti, azonban jogi kötőerőt az ügyben nem jelent, mivel a közigazgatási eljárások olyan egyedi eljárások, amelyekben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság jogosult és egyben köteles önálló, ténybelileg és jogilag megalapozott döntést hozni. Önmagában tehát az a tény, hogy a miskolci székhelyű elsőfokú hatóság a felperes testvére kérelmének helyt adott, nem jelentheti azt, hogy a felperes kérelmét is pozitívan kell elbírálni, az a későbbiekben nem teremt jogalapot az ügyben kedvező döntés meghozatalához. Nem csorbul az ügyfélegyenlőség és a jogállamiság pillérét képező jogbiztonság követelménye, ha a hatóság a jogszabályoknak megfelelő gyakorlatot

folytat. (1/2002. számú KJE)

- [26] Az Kúria a hivatkozott korábbi döntésében elvi tartalomként rögzítette, hogy a volt hadigyámolti igény -és járadék jogosultság megállapítása iránti kérelem elbírálása során a hatóság nem alapíthatja döntését egy másik hatóságnak a kérelmező testvére ügyében hozott határozatára. Így a jelen ügyben sem alapozza meg a felperesi kérelem teljesítését az a körülmény, hogy a testvér igény- és járadék jogosultságát a miskolci székhelyű elsőfokú hatóság elismerte.

II.

- [27] A Kúria korábbi döntéseiben az ügy érdemét illetően abban a kérdésben is állást foglalt, hogy mely feltételek együttes fennállása szükséges a volt hadigyámoltként havi rendszeres járadék megállapításához és ehhez kapcsolódóan a kérelmezőnek mekkora terjedelmű bizonyítási kötelezettsége áll fenn.

- [28] A Hdt. 15/A. § d) pontja alapján azon volt hadigondozott családtag és volt hadigyámolt, akinek igénye 1949. január 1-je előtt bekövetkezett veszteségen alapul, de a pénzellátás iránti kérelmét politikai okból elő sem terjesztette, egyéb ellátásától függetlenül havi rendszeres járadékra jogosult, amelynek mértéke - figyelemmel a 26/A. §-ban foglaltakra - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 30%-ának megfelelő összeg.

- [29] A Hdt. 4. §-a határozza meg, hogy a hadirokkant gyermeke tizenhatodik, illetve huszonötödik életéve betöltéséig milyen esetekben minősül hadigyámoltnak. A 7/A. § (2) bekezdése szerint volt hadigyámolt, a) akit szülője hadirokkantsága miatt hadigyámoltként hadigondozásba vettek, vagy b) aki a hadigondozásba vétel bármely okból történt elmaradása esetén okirattal bizonyítja, hogy valamelyik szülője a gyermek 4. § a) vagy b) pontjában meghatározott életkorának betöltése előtt hadirokkanttá vált, ha a 4. §-ban meghatározott feltételek már nem állnak fenn. A 2. § g) pontja rögzíti, hogy hadieredetű fogyatzkozás (hadirokkantak esetében): a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvény szerinti egészségkárosodás (a továbbiakban: egészségkárosodás), valamint a szolgálattal össze nem függő egészségkárosodásnak a szolgálat folytán bekövetkező súlyosbodása.

- [30] A Hdt. végrehajtásáról szóló 113/1994. (VIII.31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. § (1) bekezdése értelmében a hadigondozási igényjogosultság megállapítása iránti eljárás kérelemre indul. Ennek során a kérelmezőnek kell bizonyítani a fogyatzkozás, illetve a halál hadi eredetét. A Hdt. 26. § (4) bekezdése kimondja, hogy a jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal,

ezek hiányában más érdemi módon kell igazolni.

- [31] A Hdt. fent idézett rendelkezései egyértelmű és kógens szabályokat határoznak meg a volt hadigyámolti igény- és járadék jogosultság vonatkozásában.
- [32] Jelen ügy felperese is a Hdt. 15/A. § d) pontján keresztül a 7/A. § (2) bekezdés b) pontjára alapította kérelmét. Mivel a perben nem volt vitatott, hogy a felperes édesapját hadirokkantként nem vették nyilvántartásba, ezért kérelmezőként őt terhelte az édesapja egészségromlásának és annak hadi eredetének bizonyítása.
- [33] A Hdt. 26. § (4) bekezdése a jogosultság hadi eredetét elsődlegesen egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokhoz és hatósági igazolásokhoz köti, ezek hiányában azt más hitelt érdemlő módon kell igazolni. A felperes kérelméhez csatolt iratok -halotti anyakönyvi kivonat, a hadifogságot igazoló hatósági bizonyítvány, illetve a miskolci hadigondozási hatóság határozata - a Kúria megítélése szerint hitelt érdemlő módon nem igazolják az édesapa egészségkárosodását és annak hadi eredetét, vagyis azt, hogy a szülő hadirokkant volt. A felperes testvére ügyében hozott határozat, mint közvetett bizonyíték sem tartalmaz erre vonatkozó adatot, ezért az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a közokiratban nem szereplő tények fennállását vélelmezte.
- [34] A Hdt. 3. § (1) bekezdése értelmében a hadirokkantat a hadi eredetű fogyatkozás (2. § g) pont) által bekövetkezett egészségkárosodás mértéke szerint I., II., III., IV. és V. járadékosztályba kell sorolni. A 3. § (3) bekezdése szerint az igényjogosultság alapjául szolgáló hadi eredetű fogyatkozást és az általa okozott egészségkárosodás mértékének vizsgálatát és megállapítását a rehabilitációs szakértői szerv végzi. A 3. § (2) bekezdése határozza meg az egyes járadékosztályba tartozáshoz kapcsolódó egészségkárosodás mértékét.
- [35] Az édesapa vizsgálatának hiányában a hadirokkanti státusza alappal utólagosan nem állapítható meg, ebből következően az alperes jogszabálysértés nélkül utasította el a felperes kérelmét azzal az indokkal, hogy a felperes sem minősül a Hdt. 7/A. § (2) bekezdése szerinti volt hadigyámoltnak. Az elsőfokú bíróság okirati bizonyíték nélkül tévesen fogadta el bizonyítottanak a jogosultság hadi eredetét a felperes nyilatkozata alapján. A hiányzó bizonyítékot jelen esetben az Ákr. 64. § (1) bekezdése alapján csak az arról szóló ügyféli nyilatkozat pótolhatta volna, hogy az édesapa hadirokkantságát megállapító közokirat létezett, de az már nem fellelhető. Ilyen nyilatkozat sem a felperes, sem a testvér ügyében nem keletkezett, ezért a felperes igényjogosultságát megállapító ítéleti döntés anyagi jogilag is jogszabálysértő.

[36] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is megfelelően alkalmazandó Kp. 99. § (3) bekezdése és 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján a 121. § (1) bekezdésében foglaltak szerint eljárva hatályon kívül helyezte és a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő döntés meghozatalához szükséges minden adat ismeretében a felperes keresetét elutasította.

A döntés elvi tartalma

[37] A volt hadigyámolti igény- és járadék jogosultság megállapítása iránti eljárásban a kérelmezőnek okirattal kell igazolnia, hogy szülője hadirokkanttá vált, vagy hadigondozásba vették. A Hdt. 26. § (4) bekezdése csak az egészségromlás hadi eredete vonatkozásában biztosítja a más hitelt érdemlő módon történő igazolást. Az egészségkárosodás mértékének megállapítása során kötött bizonyítás érvényesül. Bizonyítottság hiányában a hatóság nem alapíthatja döntését egy másik hatóságnak a kérelmező testvére ügyében hozott határozatára.

Záró rész

[38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. (2) bekezdése alapján alkalmazandó 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[39] A Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése szerint pervesztesnek minősülő felperes köteles az alperes részére az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére, amelynek összegét a bíróság az alperes által felszámított mértékben határozta meg.

[40] Az eljárás a Hdt. 27. § (2) bekezdése alapján tárgyi illetékmentes.

[41] Az ítélet ellen a Kp. 116. § d) pontjára figyelemmel nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. február 11.

. Patyi András s.k. a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola s. k. előadó bíró, Dr. Varga Eszter s.k.bíró